

על יהוסי

ביג'י ונעריו שלטו על מדיניות החוץ ועל מערכת הביטחון — ופינחס לבון שלט על מנגנון ההסדרות ועל כלכלת הארץ.

★ ★ ★

אז ניכנס הצדק העיזר לפעולה. לפני נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים, ד"ר בנימין הלוי, התברר משפטו של אורה, שהעיד בשעתו נגד לבון, בפני ועדת השונים. אז היה רק בורג קטן במכונת הסילוף שחיסלה את לבון. אולם גם בורג קטן יכול לשבור מכונה אדירה — אם הוא חדל להיות נתון למשמעת הפנימית הכללית של המכונה. איש זה הפר משמעת זו והחל מדבר.

מה שסיפר יכול למצוא הקבלה רק בפרשת דרייפוס, פרשה שכללה לקרות רק בצרפת המנצחת. אכולת-הבוגדות והתככים של המאה שעברה.

הפעם לא שקט לבון. הוא מיהר לסיים את חופשתו בחוץ-לארץ כדי לשוב ארצה, להתכונן להסתערות. המשפט הראשון שהשמיע בדרתו מן המטוס בלוד היה קריאתו לנעריו ונעריי. "יאמרו דברים בלתי נעימים!" השיב לשאלות עתונאים. היה ברור לגמרי: הוא איננו מוכן לפשרות.

ביג'י התחל בתמרונים התחמקות. ניסה לבדוד את כל הפרשה ולצמצמה לגבולות בירור בפני ועדה צבאית סגורה. אך לבון עמד על כך כי העם ישמע וישפוט. לא ראש הממשלה, לא שר הביטחון, לא ראש מפא"י — כי אם נציגי העם. כפרום למלחמתו בחר בהצעת החוץ והביטחון של הכנסת. בן-גוריון לעג להאשמות לבון, פירסם הודעה מיתממת וכוזבת, ניסה שוב להתחמק. אך לבון עמד בשלו.

הוא לא רצה, "מיהור" ולא, "ריי האכיליטציה". הוא תבע דבר אי-חד: ראשו של שמעון פרס וראי-שיהם של שותפיו לקנוניה.

★ ★ ★

ברגע זה קרה דבר נדיר בתולדות המדינה. עסקי המפלגות הבינו כי הן קרב המתנהל יכריע את גורלם ואת גורל הדמוקרטיה בישראל. הם הבינו כי הקרב בין לבון לבין ביג'י ונעריו הוא קרב על דמותה של המדינה. בתוצאותיו תלוי מי ישלוט במדינה: הם, או חבורה של קאריי-ריסטים צנינים, אשר אין דבר קדוש בעיניהם — מלבד שאפתנותם.

ושאפתנות זו פירושה אחד: סוף הדמוקרטיה בישראל וכינון דיקטטורה גלויה, חסרת-מעצורים.

אל חברי הוועדה יש לומר: אל תיבהלו ואל תירטעו. תפסתם את האריה בונבו — אבל איך לכם אם תרפו ממנו. עד עכשיו התגוננתם, פחדתם, הסתתרתם, התעלמתם. מרגע זה ואילך אתם יכולים רק ללכת קדימה.

ההיסטוריה מצווה עליכם להציג מיד כידונים וקוראת לכם: "עלי-הום!" אתם יכולים רק להסתער, לחסל את מיבצר השקר והזיוף, את מעוז הדיקטטורה-השברירי. מי שיסוג אחור, מי שיברח — דינו כעריק בקרב. והעם לא ישבח את העריקים בקרב זה.

אל תתגוננו, אל תיבהלו מאיומים, אל תיכנעו לסחטנות ואל לכם להיתפס לנעימות פייסנות ופשרה. הצדק הוא מוחלט, ולא ייתכן כן חצי-צדק. לא תיקי השב, לא לחץ השלטון, לא איומים פוליטיים — שום דבר מכל אלה אינו מסוכן יותר מן האיום הבלתי מעורר ראשכם ומעל ראש העם, בצעם נוכחותם והתעצמותם של הזיזנים והשקר רנים.

אינכם בודדים במערכה. גם בתוככי מעוז כוחם של פרס ושותפיו יש לכם בניה ברית. שהרי מערכת הביטחון וצה"ל בניה רים ביסודם. משתתפים בהם אזרחים שוחרי יושר וטוהר, שראו את תעלולי הכנופיה ולא יכלו לעשות דבר נגדם.

זכרו כי בקרב זה אתם כותבים היסטוריה. בקרב זה אין פשרות, אין דר-ביניים. הברירה אחת: הניצחון, או פסק-דין מוות פוליטי לעצמכם.

בזכות עצמם — היו אפס מדיני הם לא היו מנהיגי העם, לא ראשי המפלגה ואפילו משה דיין לא היה עדיין מצביא עטורית-הילה.

על כן החליטו לחסל את לבון וליחזיר את דויד בן-גוריון. כי רק בן-גוריון הזקן יכלו לפספס אל עמדת השלטון.

★ ★ ★

הם עשו את מלאכתם בשיפלות. הם לא יכלו לנצח את לבון במועצת המפלגה — כי המפלגה לא העריכה אותם. הם לא יכלו להכריעו בקרב של רעיונות או אידיאלים — כי לא היו להם רעיונות או אידיאלים.

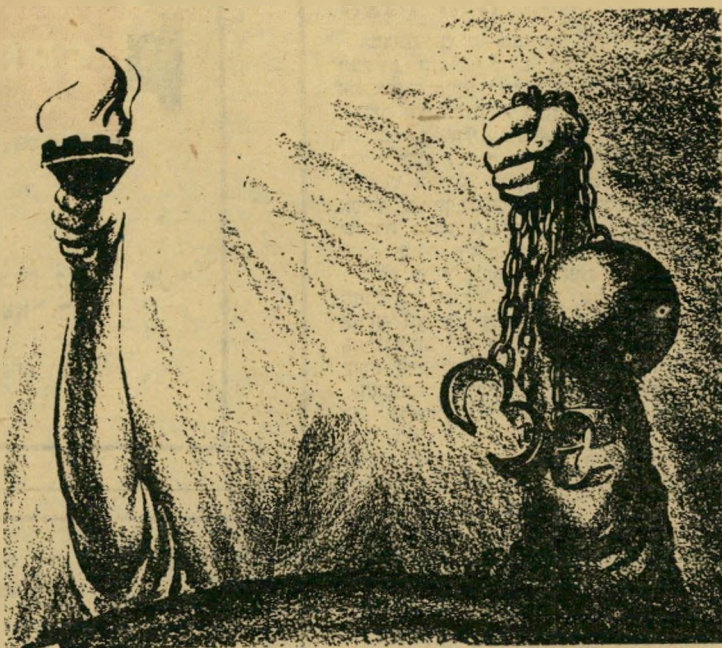
הם יכלו להתגבר עליו בשדה

ההתרופה הנרשנה, אותה הציע בהתמדה הכוס הגדול שלהם, דויד בן-גוריון: המלחמה.

★ ★ ★

אז, עלתה קבוצה זו מן המחתרת. מתוך עמדות-הכוח שהבריה כבשה, אילצה את הגחאדיה החתיקה להכיר בה הכי רה דהיורה ולהעניק לה מקומות ליד שולי חן הממשלה. צעירי ביג'י דיברו עתה בלגלוג, בביטחון, עד שלא נותר כל סוד ביחס לשאיפותיהם. אין עתון רציני במדינה שלא כתב על שאיפות אלה ועל מלחמת הירושה שתבוא.

אלא שהכל חשבו כי שעת האפס לתחיית קרב זה נקבעה מאליה, עלידי גאורע מסויים שיקרה באחו הימים. הכל האמינו כי ההתמודדות המכרעת תפרוץ כאשר

מלחמת בני אור בבני חושך

יד דויד בן-גוריון מן הבמה הפוליטית. שהרי על הירושה נלחמים רק אחרי שהסתלק בעל הנכסים.

אך הנה, לפתע וללא כל אזהרה מוקדמת, החל הקרב הגדול. כשיעשה ששני הצדדים היו עסוקים בביצור עמדותיהם-המישנה שלהם ובימורנו לכיבוש עמדות נוספות, בשעה שדויד בן-גוריון נראה שרלט במצב כפי שלא שטם מעודו —

ברגע זה בדיוק החל הקרב. האיש שהרכיב את הכידון לרובו והתייצב בנקודת ההסתערות היה פינחס לבנה, המזכיר הכללי של ההסתדרות וחברו למפלגה של דויד בן-גוריון.

לבון (56) הוא איש הגחאדיה החתיקה של מפא"י. פעם אף נחשב למקורב לבן-גוריון, ובעת החיכוך הגדול שקדם למיבצע סיני היה ידוע כ"אקטיביסט". אסונו היה, כי ברגע מסויים של תולדות המדינה עמד בדרכו של דויד בן-גוריון. הוא מיאל את כורסתו של שר הביטחון כאשר דויד בן-גוריון ירד לשדה בוקר. הוא לא הבין כי ביג'י מינה אותו לתפקיד זה רק ל"אחיות ענינים, רק כדי להוכיח לעם כי איש מלבדו אינו מסוגל להנהיג את המדינה. אם הבין לבון את המישחק — סירב לשחק בו את תפקידו בהתאם לחוקיו של ביג'י.

אך גם זה לא היה אסונו הגדול ביותר של לבון. המורה עוד יותר עבורו היתה כי עובדה שעמד בדרכם של צעירי ביג'י. כי אם ביג'י יכול היה להבטיח לעצמו מקום בהיסטוריה ואף לשוב לחיים המדיניים בזכות פעליו האישיים, שונה היה מצבם של נעריה-הוהרה שלו.

תא

שלום כהן

ישנו רגע בכל קרב, בו נותן המפקד לחייליו את הפקודה להצמיד כידונים ולהתכונן להסתערות האחרונה. הלכסיקון הצבאי העברי לא המציא מונח מיוחד לרגע מלא-חרדה זה: לכן שואל לו המפקד מילה ערבית. "עליהום!" הוא קורא לאנשיו.

זהו רגע המיכחן. מכאן מוביל לה רק דרך אחת: קרימה. תמוה התימרונים, תמו הגישושים, תמו ההסתתרות וההטעיה. בא רגע היכרעה.

רגע זה הגיע עתה בחיי הפוליטיקה הישראלית. קדמו לו שנים ארוכות של תמרונים ותככים, של הסעיות וכריתות ברי-תות. בשקט, בשקידה ובאכזריות כבש כל צד את העמדות המשיניות, את נקודות היערכות מהן יצא להסתערות הסופית. סה ושם נכבשו העמדות תוך קרבות-מגע קצרים, מהירים וקטלניים. אך הקרב הגדול, הסופי, נשאר עדיין מעבר לאופק. פעם חשבו כי הכוחות הלוחמים הם מפא"י מצד אחד, וכל יתר המפלגות מצד שני. הבחירות לכנסת הרביעית הפריכו אחת ולתמיד הנחה זו. המפלגות האחרות הוכחו ככוח משני לחלוטין. לכל היותר: עתודה אשר יכולה לסייע לחלק זה או אחר של הכוחות העיקריים.

כוחות אלה התרכזו בתוך מפא"י עצמה. מתחת למסכה של פיקוד משותף התגבשו שתי החזיתות: נעריה-הוהרה של דויד בן-גוריון מצד אחד — ומולם: ותיקי המפלגה. איש לא השאיר ספק, כי כאשר יפרוץ ביניהם הקרב הסופי, יהיה זה קרב על החיים ועל המוות.

★ ★ ★

נערי ביג'י לא הגיעו לעמדתם בקלות. אין דבר קשה יותר מאשר חזרתו של דם צעיר אל תוך מנגנון ותיק, מאורגן, דבוק לכסאות השלטון. רק בעזרת השם המפורש של דויד בן-גוריון עלו נעריו והצליחו.

הם לא עלו בכוח הרעיונות הגדולים שיכלו להגות; כי שום רעיון מקורי לא נבט במוחם.

הם לא עלו בכוח הערכים התרבותיים המקודשים; כי התרבות היחידה בה גדלו היתה תרבות היג'נאל המנגנוני.

הם לא עלו בכוח האמונה באידיאל; כי הציניות הקארייריסטית חרתה על רגל שאיפותיהם.

הם לא עלו לאור השמש; כי הם היו חלק ממנגנון החושך.

את מוטיביותם חרשו באפסלה. את עמדות הכוח שלהם כבשו בחשיכה. עד כדי כך, ש'כמעט איש מן העומדים בצד לא הבחין בהם. שעה שוחלו מכל עבר אל המוצב העיקרי — פיסגת השלטון.

לפני שבע שנים הפנה אליהם העולם הזה. לראשונה, את הזרקור, בסידרת גילויים שנחשבה אז לפאנטסטית מדי מכדי שתהיה אמיתית, תיארה את קנוניית "היד השחורה" — שמעון פרס, משה דיין, אהוד אבריאלי, טדי קולק ושותפיהם.

כתב עליהם העולם הזה (1976): "וזהי הכיתה האלמונית שרבים חוששים מפניה. אך איש אינו מעז לזכור עליה, שגם חברי הממשלה ומנהיגי המפלגות מושחתים עליה בקול גמור, מחוץ לטחח כל מכשירי-האזהרה האפשריים. אפשר לכתוב עליה בלי משוען פנים. אך אי-אפשר לכתוב עליה בלי מורא... היא מובילה בעקביות של ברזל לחיסול חריות הפרט וחופש הביטוי. במ' קום לרפא את החולה, היא באה ל'סתום לו את הפה'."

כי התרופה היחידה שיכלו להיציע, לכל חוליה של המדינה, הי-